

Arxiu històric FUNDACIÓ JAUME BOFILL

La família a Barcelona: Una reflexió

Lluís Flaquer

FEBRER 1995

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

La família a Barcelona : Una reflexió

Lluís Flaquer

Universitat Autònoma de Barcelona

La família del nostre temps constitueix un encreuament de camins vers el qual convergeixen un munt de qüestions situades al centre de gran part dels debats polítics i ideològics contemporanis. La necessitat de la protecció a la infància, l'atenció deguda als vells i a les persones incapacitades, la incorporació de la dona al mercat de treball i la seva nova posició en l'àmbit públic, la preservació de la identitat lingüística, nacional i religiosa, el disseny de polítiques socials equitables i eficaces, l'assoliment d'un règim d'igualtat d'oportunitats per a tots els ciutadans són alguns dels reptes la resolució dels quals incideix d'una manera o d'una altra en la realitat familiar. En els darrers anys, el plantejament de polítiques de convergència en l'àmbit comunitari a través de l'homogeneïtzació de les condicions de vida i de l'harmonització de les legislacions de la Unió europea sota l'impuls de les directives de Brusel·les han posat sobre la taula les disparitats existents en els sistemes familiars i en les mesures de protecció a la família. S'ha arribat fins i tot a afirmar l'existència de diversos models de família a Europa, els exemples més clars i més extrems dels quals podrien ser encarnats pels països escandinaus, d'una banda, i pels mediterranis, de l'altra. En aquest sentit, ens interessa saber quines són les semblances, però també les diferències, de les característiques del

sistema familiar català en el marc espanyol i europeu.

En aquest treball, que forma part d'una investigació en curs sobre la família a Barcelona, voldria començar a plantejar alguns d'aquests interrogants, per bé que sóc conscient que, a causa de l'escassetat de les dades i del seu caràcter fragmentari, serà difícil assolir conclusions definitives. Tot esperant que l'Institut d'Estadística de Catalunya i l'Instituto Nacional de Estadística publiquin els resultats sobre la composició de les llars a partir de les dades del cens de 1991, ens haurem d'acontentar amb fer reflexions, formular hipòtesis i indicar possibles línies de recerca, emprant les informacions que tenim a la nostra disposició procedents d'enquestes i de censos anteriors.

La segona transició demogràfica, apel·latiu amb què sovint hom designa les complexes transformacions que estan sacsejant la família des de fa una trentena d'anys, comprèn tres processos que, tot i estar fortament imbricats entre si, convé analitzar separatament:

1) Privatització. Aquest procés, consistent en la constitució de la institució familiar com a un àmbit privat diferenciat i separat de la resta de la societat, especialitzat en la gestió de la intimitat i en què regeixen normes pròpies, és el primer que cal esmentar, car la seva influència data ja des de la primera transició familiar. De tota manera, convé recordar la seva existència, ja que sota l'influx dels dos altres processos que comentarem a continuació cobra una significació i una importància diferents.

2) Individualització. Alguns teòrics clàssics de la sociologia com Durkheim o Simmel ja suggeriren aviat farà una centúria que la

individualitat té un caràcter eminentment social i que la seva constitució està en gran part relacionada amb l'adveniment de la modernitat. Ara bé : el moviment cap a la individualització, que podríem concebre com un procés d'autonomització de les persones dels seus lligams primordials i comunitaris, no és clos en absolut i, en els darrers decennis, s'ha intensificat de manera dramàtica. Categories socials com els nens, els joves i els vells s'estan incorporant massivament al consum i les dones, abans recloses a la llar fent tasques essencialment reproductives o tenint una participació força limitada al mercat de treball, actualment hi tenen una presència cada vegada més gran i així estan ingressant decisivament a l'esfera pública. Amb la progressiva entrada de la dona al mercat laboral, la difusió de la subcultura del consum juvenil, la intrusió dels mitjans de comunicació de massa a dins la llar i la relativa independència dels jubilats gràcies al sistema de pensions, el recinte familiar rep l'escomesa de forces diverses que el penetren des de l'exterior. La família deixa de ser un àmbit protegit de les influències del mercat, que genera interessos diversificats en cada una de les categories de la llar. Allò que a vegades és objecte de reprovació com a pèrdua de l'antiga cohesió familiar, l'afebliment de la solidaritat entre els parents i l'increment de les tendències disgregadores pot ser conceptualitzat com a conseqüència d'aquest procés d'individualització.

3) **Desinstitucionalització.** La nova família té un baix perfil institucional. Cal entendre aquest darrer procés com un efecte combinat de la privatització i de la individualització. Un cop la família ha esdevingut un àmbit privat de base productiva perd la densitat institucional que el caracteritzava i, per tant, la seva

protecció davant les influències del mercat resulta problemàtica. Amb la diversificació dels estils familiars desapareix la legitimitat monolítica i col·lectiva que emparava la institució familiar. La nova legitimitat en tot cas s'ha de construir, i és més individual i ètica que no pas institucional o moral.

Fins a quin punt aquests tres processos estan afectant la família catalana i, en particular, la barcelonina? En quina mesura estan alterant la seva fesomia, la seva composició, els seus models de formació (i de dissolució), així com la seva dinàmica interna i les pautes d'interacció entre els seus membres? Considerant que, a cada generació, la societat renova els seus efectius a través de la formació de noves llars, podríem examinar els canvis que s'estan produint en la successió de les fases del cicle de desenvolupament de la família nuclear per tal de dilucidar els interrogants que acabem de plantejar.

Una de les primeres qüestions que cal analitzar és la de la difusió de la cohabitació a casa nostra. Un dels problemes amb què s'enfronten els especialistes és com mesurar la incidència del fenomen. L'ideal fóra saber quina proporció de parelles cohabitants es formen del total d'unions constituïdes en un any, matrimonials o no. Això no és factible perquè justament la cohabitació es caracteritza justament per la seva manca d'oficialitat i/o de permanència. Una possible mesura transversal és calcular, en una població determinada, quin percentatge representen les unions maritals estables dins el conjunt d'unions. A través de l'Enquesta

Sociodemogràfica¹ disposem d'instruments i de dades fiables que permeten efectuar aquests càlculs. De tota manera, cal tenir present que l'Enquesta Sociodemogràfica menysté la importància del fenomen, car considera com a unions maritals tan sols aquelles mantingudes al llarg de dotze mesos ininterromputs fins a la seva dissolució o fins a l'actualitat. En canvi, aquelles unions consensuals que posteriorment foren legalitzades a través de núpcies civils o religioses es consideren només com a matrimonis.

El fenomen de la cohabitació és relativament recent. Ho prova el fet que, essent la incidència de les unions maritals en el conjunt de les unions estables de la població espanyola del 1.7%, si considerem les iniciades en el període 1980-85 aquest percentatge puja fins al 4.0% i les iniciades després de 1985 fins al 7.8%. El que és característic de la cohabitació hispànica és que la seva incidència, respecte del matrimoni, és molt més baixa en les unions úniques (1.1%) o en les primeres unions d'entre varies (3.3%) que en les unions posteriors (27.2%), tot i que aquestes darreres, des del punt de vista del seu pes absolut, representen tan sols un terç del total. Així, doncs, tendencialment, la pràctica de la cohabitació es configura més com a una segona oportunitat després d'un fracàs matrimonial que com a un aprenentatge per al matrimoni. En consonància amb aquesta circumstància l'edat mitjana d'inici de les unions és molt més baixa per als matrimonis (27.4 per als homes i 24.3 per a les

¹ L'Enquesta sociodemogràfica és una font de caràcter singular de l'Institut Nacional de Estadística els objectius de la qual son el coneixement i l'anàlisi de les característiques investigades al Cens de Població de 1991. El seu àmbit és la població de dret de 10 anys o més, present i absent, que resideix en habitatges familiars i allotjaments fixos.

dones) que per a les unions maritals estables (31.0 per als homes i 27.5 per a les dones). Tanmateix, sobre aquest punt cal recordar que la metodologia de l'Enquesta sociodemogràfica no enregistra aquelles unions consensuals que posteriorment foren legalitzades pel matrimoni. Una darrera característica de la cohabitació que cal assenyalar és que, si bé en les unions conjugals predominen els casos en que el marit és més gran que la muller (76.6%) enfront d'aquells en què tots dos tenen la mateixa edat (10.4%) o en què la segona és més gran que el primer (13.0%), en les unions consensuals augmenten els casos en que la dona és més gran que l'home (23.9%) i disminueixen aquells en què tots dos membres de la parella tenen la mateixa edat (7.6%). En el cas de les unions posteriors, tant si són matrimonials com consensuals, però més en aquestes últimes, augmenta també la proporció dels casos en què la dona té una edat superior a l'home.

Barcelona és la ciutat de l'Estat espanyol amb una taxa de cohabitació més elevada. Si bé només un 1.1% dels entrevistats declara haver mantingut alguna unió marital estable, aquest percentatge puja fins al 3.0% a Barcelona capital enfront del 2.1 de la resta de la zona metropolitana de Barcelona i de 1.6% de la ciutat de Madrid. Aquesta incidència és semblant a la que apareix a l'Enquesta metropolitana de Barcelona 1990 per al conjunt de la Regió I (2.3%). Aquest percentatge fou calculat a partir del supòsit que els cònjuges del cap de família amb un estat civil diferent al de casat estaven convivint maritalment amb la seva parella. De tota manera, estem parlant de percentatges baixíssims en relació amb el context europeu.

A Espanya la formació de noves famílies no depèn

majoritàriament de la cohabitació sinó del matrimoni. Segons l'Enquesta sociodemogràfica el 90.6% dels matrimonis han tingut fills, mentre que només n'han tingut el 28.6% dels cohabitants. A més, el nombre de fills de les parelles casades és de 2.7 en comparació amb els 1.8 de les parelles cohabitants. Un dels indicadors que hom pot emprar sobre la dinàmica de formació familiar és l'evolució del nombre, del tipus i de les característiques de les llars. A l'espera de la publicació dels resultats del cens de 1991 pel que fa a la composició de les llars, podem comentar les dades del 1981 complementades per algunes enquestes més recents.

Segons el cens de 1981 a la ciutat de Barcelona hi havia 574.264 llars. L'Enquesta sociodemogràfica dona una xifra de 598.608 per al 1991. Així, doncs, el creixement ha estat de 24.344 llars al llarg del decenni 1981-1991, que representa un increment percentual del 4.2%. Aparentment es tracta d'un augment més aviat baix, si considerem que l'increment de les llars al conjunt d'Espanya ha estat en el mateix període del 11.8%. Tanmateix, si tenim present que entre aquestes dues dates a la ciutat de Barcelona la població ha disminuït en un 6.2%, mentre que al conjunt d'Espanya ha augmentat en un 3.2%, el diferencial és positiu i l'increment de les llars a Barcelona resulta superior a la mitjana estatal.

Segons podem observar a la **Taula 1** tant a Espanya com a Barcelona, entre 1981 i 1991, tenen tendència a créixer el pes de les llars més petites i a disminuir el de les més grans. Però mentre que al territori de l'Estat augmenta la proporció de les llars de fins a 4 membres, en el cas de la ciutat de Barcelona

només ho fan les de fins a 3 membres. Així, el 1991 mentre que a Espanya les llars de fins a 3 membres representen el 56.1% del total, aquestes a Barcelona suposen el 66.8% del conjunt de les llars. El resultat és que la grandària mitjana de la llar a Barcelona és molt inferior a la mitjana espanyola. Així, com es pot apreciar a la **Taula 2**, el 1981 el nombre mitjà de persones per llar a Barcelona era ja inferior a la mitjana espanyola de 1991. El descens és important si tenim en compte que la mitjana espanyola de 1960 era de 4 persones per llar, però els valors actuals resulten un xic baixos si els comparem amb els dels països del centre i del nord d'Europa.

Taula 1

**Proporció de llars segons el seu nombre de membres
Barcelona-Espanya: 1981-1991**

Nombre de membres	Espanya		Barcelona	
	1981	1991	1981	1991
1 membre	10.2	13.4	13.6	18.3
2 membres	21.4	22.2	26.2	26.1
3 membres	19.8	20.5	21.4	22.4
4 membres	22.2	23.7	21.3	20.7
5 membres	13.8	12.1	10.7	8.7
6 o més membres	12.6	8.1	6.8	3.8

Font : Per a 1981, Cens de població ; per a 1991, Enquesta sociodemogràfica.

Taula 2

Nombre mitjà de persones per llar

	1981	1991
Espanya	3.53	3.28
Barcelona	3.03	2.88

Font : Per a 1981, Cens de població ; per a 1991, Enquesta sociodemogràfica.

La **Taula 3** il.lustra algunes de les diferències existents en les pautes de composició de les llars a la ciutat de Barcelona respecte de l'Estat espanyol. Com podem observar-hi, el 1981 la proporció de llars no familiars (unipersonals i sense nucli) era a Barcelona superior que a Espanya, mentre que el pes de les llars d'un nucli amb altres persones era més petit a la nostra ciutat que a la resta del país. Pel que fa a les llars complexes, tot i que les diferències no són tan significatives, podem detectar una major presència a Barcelona de les llars d'un nucli sense altres persones i una menor presència de les de dos o més nuclis. La **Taula 4**, referida a la situació de les llars a Barcelona, a Catalunya i a Espanya deu anys més tard, corrobora aquestes mateixes tendències.

Taula 3

Composició de les llars a Espanya i Barcelona, 1981

	Espanya	Barcelona
Unipersonals	10.25%	13.62%
Sense nucli	3.22%	5.38%
Un nucli, sense altres persones	71.26%	65.78%
Un nucli, amb altres persones	11.85%	13.10%
Dos o més nuclis	3.42%	2.12%
TOTAL	100.00%	100.00%

Font : Cens de població de 1981.

Taula 4

**Ordre generacional dels familiars
que resideixen a la llar, 1991**

	Espanya	Catalunya	Barcelona
1 sol ordre	19.9%	22.8%	25.3%
2 ordres	72.9%	68.6%	67.5%
3 ordres	7.1%	8.6%	7.1%
Més de 3 ordres	0.1%	0.1%	0.1%

Font : Enquesta sociodemogràfica 1991.

En relació amb les pautes d'organització familiar, segons l'Enquesta Metropolitana de Barcelona 1990 a la nostra ciutat en un 56.7% de les parelles la muller és mestressa de casa. No hi ha una diferència apreciable amb la resta de la Regió I. Tanmateix, hom pot observar una decidida incorporació al mercat de treball de les mares amb fills a càrrec en els darrers deu anys. Segons les dades que apareixen a la **Taula 5**, el 1981 en un 73% dels matrimonis amb fills la muller era inactiva. En cas que a la llar hi hagués algun fill de menys de 16 anys, la proporció de les parelles amb mestressa de casa superava les tres quartes parts dels matrimonis amb fills.

Una altra informació interessant des del punt de vista de l'assignació de rols conjugals són els estudis respectius del marit i de la muller. Es el que hom anomena el grau d'homogàmia educativa de la parella. Les unions homogàmiques són aquelles en què els dos membres de la parella tenen el mateix nivell d'instrucció. Quan el marit té un nivell d'estudis superior al de la muller parlem d'hiperegàmia i quan es dona el cas invers d'hipogàmia. Tal com podem apreciar a la **Taula 6** unes dues terceres parts de les parelles de la ciutat de Barcelona han cursat els mateixos estudis. Aquesta proporció és superior a la resta de la Regió I. En canvi, les unions hipergàmiques tendeixen a predominar a Barcelona capital.

Taula 5
Distribució de les famílies biparentals
segons activitat del pare i de la mare i
presència a la llar de fills menors de 16 anys
Província de Barcelona 1981

	Total	Algun fill -16 anys
Marit i muller actius	18.3%	20.4%
Marit actiu i muller inactiva	73.0%	76.3%
Marit inactiu i muller activa	1.0%	0.6%
Marit i muller inactius	7.7%	2.7%
TOTAL	100.0%	100.0%

Font : Cens de població de 1981

Taula 6
Grau d'homogàmia educativa de les parelles a
Barcelona i a la resta de la Regió I

	Barcelona-ciutat	Resta Regió I
Unions homogàmiques	64.4%	72.8%
Unions hipergàmiques	27.4%	18.9%
Unions hipogàmiques	8.2%	8.3%

Font : Enquesta Metropolitana de Barcelona 1990.

D'altra banda, les parelles hipogàmiques no arriben a assolir la desena part del total. Aquesta pauta de relatiu predomini de la hipergàmia sobre la hipogàmia, molt arrelada a totes les societats, podria estar canviant en els darrers anys sota l'influx del feminisme. Per exemple, entre les parelles cohabitants la tendència a la hipogàmia és molt més forta que entre el gruix de la població. Malauradament no disposem de dades concloents per a Barcelona.

Segons el Cens de 1981 les famílies monoparentals representaven a la ciutat de Barcelona el 7.6% del total de les llars i el 13.2% de les famílies amb fills solters. Del total de famílies monoparentals (43.560) les mares amb fills solters suposaven el 82.8%. La majoria d'aquestes famílies monoparentals constituïen llars autònomes (76.1%), encara que les mares amb fills solters tenien una tendència més gran que els pares en la mateixa situació a formar llars independents (78.0% enfront de 66.6%). A la província de Barcelona (1981) un 90.7% de les persones principals de les famílies biparentals amb fills a càrrec eren actives, mentre que només ho eren un 64.2% dels pares que encapçalaven famílies monoparentals amb fills solters i un tan sols 36.1% de les mares en la mateixa situació. També a la província de Barcelona (1981), les famílies biparentals tenien un nombre mitjà de fills (1.98) superior a les monoparentals encapçalades per pares (1.67) o mares (1.59). De la mateixa manera, les famílies amb dos fills representaven el 39.5% del total de les biparentals, el 28.3% de les monoparentals sota la responsabilitat d'un pare sol i el 25.9% de les monoparentals sota la responsabilitat d'una mare sola.

Potser per acabar hauríem de fer una distinció important, tot i que no disposem de moltes dades per a substanciar-la. Es tracta

de les famílies monoparentals pròpiament dites i de les que podríem anomenar monofilials, o sia d'aquelles en què un fill o una filla solters adults conviuen amb un pare o una mare pensionistes, generalment vidus. En aquest cas, el sentit de la responsabilitat s'inverteix. Ja no són un fill o uns fills qui estan a càrrec d'un pare o d'una mare sols, sinó a l'inrevés. Com que les tabulacions del cens i la majoria d'enquestes no controlen l'edat dels fills a càrrec dels pares o les mares sols aquestes dues situacions tan diverses resulten confoses, amb la consegüent distorsió de les dades². La monofilialitat és una pràctica o arranjamant domèstic força habitual en el nostre país i convindria que fos considerat a part.

² L'Institut Nacional de Estadística en les tabulacions del cens de 1981 reté com a únic criteri de dependència dels fills dels nuclis monoparentals el seu estat civil de solters, però no pas la seva edat. En canvi, l'INSEE francès considera tan sols com a famílies monoparentals aquelles en què hi viu algun fill menor de 25 anys.

Taula 7

Proporció de nuclis familiars amb algun fill menor de 16 anys respecte del total a la província de Barcelona 1981

Biparentals	77.3%
Pare sol	42.0%
Mare sola	34.8%

Font : Cens de població de 1981

La **Taula 7** il.lustra fins a quin punt és fàcil de confondre un fenomen amb un altre. Com es pot observar, tot just un terç dels nuclis monoparentals encapçalats per una mare sola té algun fill menor de 16 anys. Aquesta situació contrasta amb la dels nuclis biparentals, en què més de tres quartes parts tenien algun fills de més de 16 anys.

D'altra banda, segons l'Enquesta Metropolitana 1990, a la Regió I (1990) les famílies monoparentals amb algun fill menor de 25 anys representen un 61.6% de les llars monoparentals sense altres persones, les que tenen algun fill menor de 16 anys representen el 29.1% i les que tenen algun fill menor de 6 anys tan sols el 6.0%. Sembla que les veritables famílies monoparentals tenen una presència menor a la ciutat de Barcelona que a la resta de la Regió I. Aquesta mateixa impressió s'obté si s'analitzen les dades de les famílies monoparentals amb altres persones. En aquest

cas les que tenen algun fill menor de 25 anys representen el 67.8% del total, les que en tenen algun menor de 16 anys el 35.9% i les que en tenen algun menor de 6 anys tan sols el 20.4%.

La prevalença de la monofilialitat al nostre país és la probable raó per la qual a les enquestes apareix una elevada proporció de llars monoparentals encapçalades per dones vídues en relació amb altres països europeus, on solen predominar les separades, divorciades i solteres. Així, en una recent anàlisi publicada en aquesta mateixa revista basada en l'Enquesta Metropolitana de Barcelona 1990³, el 71.7% dels caps de les famílies monoparentals de Barcelona eren vidus. Aquest model està molt allunyat de l'europeu en què la gran majoria de mares soles amb fills a càrrec son separades, divorciades i solteres. Segons la tesi que defensem aquí, si es controlés l'edat dels fills a càrrec el contrast segurament no fóra tan fort.

El darrer tipus de llar que convindria analitzar, donat el creixement espectacular que ha experimentat en els darrers anys, és el format per persones que viuen soles. Si tornem enrera i ens fixem amb la **Taula 1**, podem veure com les les llars unipersonals són les que més creixen relativament entre 1981 i 1991, tant al conjunt d'Espanya com a la ciutat de Barcelona. Ara bé, l'increment enregistrat a Barcelona (4.7 punts) és molt més elevat que el del conjunt de l'Estat espanyol (3.2 punts). En termes absoluts l'increment de les persones que viuen soles a Barcelona en la darrera dècada és també molt substancial. Els 75.000 solitaris de 1981 passen a ser 105.000 deu anys més tard. Aquest augment de

³ Marina Subirats, Marta Masats i Pilar Carrasquer, "Característiques i condicions de vida de les dones de Barcelona", Barcelona societat/1, Ajuntament de Barcelona, 1993, pp. 17-39.

30.000 representa un increment percentual del 40%.

Quina és la composició d'aquest important col·lectiu a la ciutat de Barcelona, que el 1991 ja representava el 6.4% de la seva població total? Segons dades d'Estadística municipal referides a 1991 el 70.4% són dones i el 29.6% homes. Aproximadament la meitat (51.5%) de les persones que viuen soles a Barcelona tenen més de 65 anys. Ara bé, mentre que els solitaris de més de 65 representen el 61.5% del total de les dones que viuen soles, en el cas dels homes aquesta proporció no arriba a la tercera part (27.7%). Així, una gran part de les dones que viuen soles son ancianes, tot al contrari del que passa amb els homes en la mateixa situació.

En els darrers deu anys la taxa d'envelliment de la població solitària a Barcelona s'ha incrementat, però molt menys que a la resta de l'Estat. Així, el 1981, segons dades del Cens de població, les persones que vivien soles a Barcelona representaven el 46.9%. L'augment és per tant de 4.6 punts. Però si comparem aquesta taxa d'envelliment amb la mitjana espanyola de 1991 (62.8%), la població solitària de Barcelona resulta relativament jove (11.3 punts menys). S'ha d'observar igualment que en el conjunt d'Espanya l'envelliment de la població solitària ha estat molt important en la darrera dècada, tal com podem apreciar a la **Taula 8**, que resumeix els arguments precedents.

Taula 8
Proporció de persones de més de 65 anys
dins la població solitària,
Espanya-Barcelona, 1981-1991

	Espanya		Barcelona	
	1981	1991	1981	1991
% +65 anys dins població solitària	54.3%	62.8%	46.9%	51.5%

Font : Per a 1981, Cens de població; per a 1991, Enquesta sociodemogràfica i Estadística municipal de Barcelona

Pel que fa als processos que, a l'inici d'aquest treball, hem postulat com a característics de les noves tendències familiars, en especial la individualització i la desinstitucionalització, podem afirmar, a través dels indicadors que hem comentat, que estan molt més avançats a Barcelona que a altres indrets de l'Estat. L'anàlisi de les pautes de cohabitació o del pes de les llars unipersonals a Barcelona poden avalar aquesta tesi. Així quedaria confirmada la imatge popular que Barcelona és la ciutat més europea d'Espanya. Però si comparem aquests mateixos indicadors amb els d'altres països europeus, aleshores la distància que ens separa d'Europa apareix en tota la seva intensitat. Potser, tot acceptant les

especificitats del model llatí, caldria més aviat fer la comparança de la família barcelonina amb la d'altres països mediterranis com Itàlia.

De tota manera, en aquesta fase de la recerca resulta difícil extreure conclusions categòriques. Disposem d'un bon nombre de dades sobre la composició de les llars, però ens manca analitzar altres informacions essencials sobre la dinàmica familiar que afecten a la formació i dissolució de les unitats de convivència i a la seva organització interna (nupcialitat, fecunditat, divorcialitat, segones núpcies, coresidència dels fills amb els pares segons categories d'edat, assignació de rols conjugals i domèstics, pautes d'homogàmia segons determinades característiques dels cònjuges, propensió de la població a viure sola per franges d'edat, etc.). En particular, l'obtenció de dades sobre les relacions dels membres de la família amb l'exterior (proximitat geogràfica entre parents de primer grau, mecanismes d'activació de les xarxes de suport familiar, transferències econòmiques entre unitats familiars, atenció als nens, als malalts i als ancians, etc) podria resultar molt útil per tal d'esbrinar el grau de familisme de la societat barcelonina. Tan sols així fóra possible ponderar degudament la situació de la família a Barcelona en el context espanyol i europeu.